

Promoure la ciutadania activa dels joves: l'Aprenentatge servei

Índex

1/ La ciutat educa, la ciutat educadora.	2
2/ L'aprenentatge servei (APS), una eina valuosa per a la ciutat educadora	4
3/ Impulsar un projecte d'APS	8
4/ El paper del municipi.....	10
5/ L'APS i la cooperació.....	13

Pràctiques de ciutats

Encontres amb sentit amb la lectura.....	3
Renovació de Chinatown a Salinas.....	4
Consciència i aigua	8
Energia eòlica per a una comunitat mapuche	10
Impuls a activitats d'APS des de l'Ajuntament de Mataró	12
APS a l'Hospitalet.....	13

Recursos

Recursos sobre Aprenentatge-servei.....	5
Guia metodològica d'APS.....	11

Construir una cultura de pau requereix d'eines polítiques, educatives i culturals que, des de la pràctica concreta, posin en joc la cooperació, la solidaritat, la responsabilitat, el reconeixement i el suport mutu. És des de l'experiència pràctica que aprenem i modelem la nostra manera de fer i d'entendre el món, les nostres habilitats i actituds. L'aprenentatge servei és una eina educativa, però també política, que respon a aquests criteris, és important que els ajuntaments amb vocació de pau la tinguin en consideració.

1/ La ciutat educa, la ciutat educadora

La ciutat sigui gran o petita és educativa, és a dir, vulgui o no, amb consciència o de forma implícita, educa. Les persones ens eduquem en l'experiència, vivim i convivim en un entorn, sota unes estructures, uns codis compartits, unes normes i uns valors als que ens adaptem i els quals compartim, de forma conscient o no.

“La ciutat també educa perquè tot el que hi succeeix transmet valors i patrons de comportament. (...) «l'alcalde, i en general els òrgans de gestió política i tècnica del municipi, ho sàpiguen o no, i ho assumeixen o no, exerceixen d'educadors. I exerceixen de tals, no tant pels seus discursos o pels contactes personals que ocasionalment puguin mantenir amb els ciutadans, sinó per les decisions que prenen, per les polítiques municipals que apliquen en múltiples àmbits i no només en els directament educacionals o escolars. Aquestes decisions, d'una manera o d'una altra, millor o pitjor, configuren la ciutat també com a medi educatiu»”¹.

Les persones ens sentim part del municipi i, de forma passiva o activa, en participem. El municipi esdevé una escola de ciutadania, això és un fet, la qüestió és en quin tipus de ciutadania educa. Per treballar perquè la ciutat eduqui en una ciutadania democràtica, plural i *noviolenta* apareix el concepte de **ciutat educadora**. La ciutat és educadora quan, amb consciència de com les seves polítiques impregnen les persones, es presenta a la ciutadania amb una intencionalitat educadora explícita i transversal en tot el seu desplegament.

“El govern local té la responsabilitat de no permetre una transmissió incontrolada de qualsevol valor, ha de definir quin seria el «currículum ocult desitjable» i preveure la manera de fer-lo una realitat. Això es pot planificar i articular, de manera coordinada entre tots els actors de la ciutat. Aquest és l'objectiu dels Projectes Educatius de Ciutat”²

Es fa evident que una ciutat que vol promoure una cultura de pau ha d'educar per la pau de forma intencionada i, en conclusió, ha d'esdevenir ciutat educadora.

¹ TRILLA, J (1999) “Un marc teòric: la idea de la ciutat educadora” extret de BARBEITO, C. (2008) *Eines i iniciatives de les ciutats europees per construir la pau. Pràctiques de diplomàcia de ciutats*. Col. Documents de Treball, Sèrie Govern Local nº2. Diputació de Barcelona. p.85.

² BARBEITO, C. (2008) *Eines i iniciatives de les ciutats europees per construir la pau. Pràctiques de diplomàcia de ciutats*. Col. Documents de Treball, Sèrie Govern Local nº2. Diputació de Barcelona. p.59.

Encontres amb sentit amb la lectura

Objectiu: Fomentar la lectura de la comunitat des de l'APS (Buenos Aires, Argentina).

Context: Els estudiants detecten una manca de motivació en l'alumnat envers la lectura, manca d'espais per a la lectura a la comunitat i un accés difícil a llibres.

Descripció: L'escola Jose C Paz decideixen promoure una biblioteca ambulante. Construeixen un carretó i recopilen, arreglen i cataloguen llibres, i la posen al servei de diferents entitats del poble, acompanyant-la d'activitats com contacontes o titelles per motivar a la lectura. El projecte es consolida donant servei constant a tres entitats del municipi (a una llar d'avis, a una llar d'infants i a un menjador-guarderia) i queda introduït al Projecte Educatiu de Centre.

Posteriorment, com a conseqüència de la presència d'un company cec, alguns alumnes aprenen braile de mans del mateix alumne i es sumen al projecte material adaptats a cecs i sords. Com a conseqüència d'això s'incorporen dues escoles d'educació especial i una nova llar d'infants.

Resultats: A partir d'aquí es va teixir una xarxa entre les institucions participants traduït en intercanvis de propostes creatives: els avis de la llar van a explicar contes a les llars d'infants, l'alumnat de les escoles d'educació especial ofereix una obra de teatre a la llar d'avis i membres de la comunitat Toba expliquen a uns i altres aspectes de la seva cultura.

Contacte: Més informació www.clayss.org.ar.

La ciutat educadora ha de facilitar un escenari que promogui experiències de participació, cooperació, creació d'identitat col·lectiva i respecte. Les persones, inevitablement immerses en el seu poble o ciutat, s'impregnen dels valors i formes de fer que el seu entorn els presta.

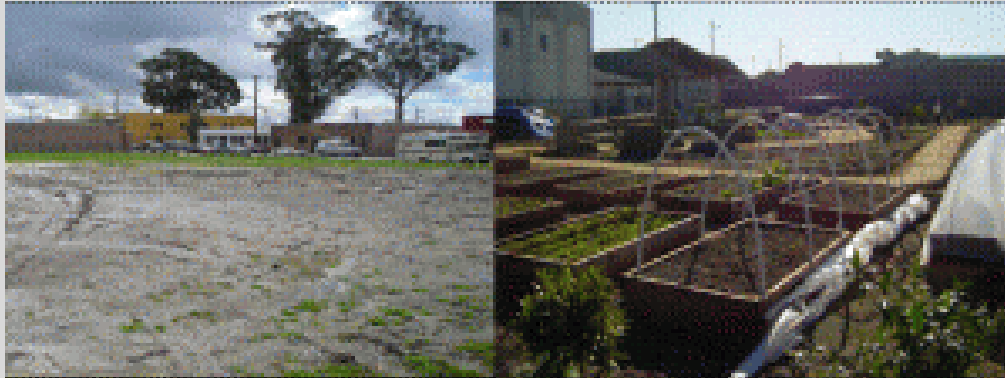
Per una ciutadania respectuosa, plural, democràtica i amb interès per allò que és públic, el municipi ha d'oferir la possibilitat d'educar-se en això, a través de l'escola, l'urbanisme, els serveis o les polítiques públiques impulsades pel govern local.

Cooperar des dels múltiples i diversos àmbits de la ciutat per impulsar propostes socio-educatives conjuntament és un valuós recurs, l'aprenentatge servei respon a aquests criteris des d'una proposta metodològica concreta, estructurada i contrastada.

Renovació de Chinatown a Salinas (EUA)

Objectiu: Generar canvis en un barri pobre i deteriorat de la ciutat a partir de la col·laboració entre voluntariat i membres de la comunitat. El propòsit de la iniciativa és "crear un ambient segur, acollidor, renovat i accessible al barri, recuperar la seva història cultural, riquesa i diversitat, i oferir habitatges dignes, oportunitats econòmiques i serveis a la comunitat".

Context: Chinatown és un dels barris més deprimits de la població de Salinas (EUA), acull un projecte de desenvolupament local a partir de l'APS, a través de l'Institut d'Aprenentatge-Servei de la Cal State University Monterey Bay (CSUMB).

Descripció: El projecte, iniciat el 2005, proposa a l'alumnat col·laborar en tasques d'organització i participació a esdeveniments socials especials del barri, donar suport al Centre d'Acollida de Dorothy (Dorothy's hospitality Centre), fer treball social amb dones i joves del barri, o fomentar les energies renovables a la zona. També pot col·laborar amb el Centre Cultural d'Àsia de Chinatown, donar servei a persones sense llar o ajudar en tasques d'abastiment comunitari.

El projecte estrella del centre d'APS al barri és la construcció d'un hort comunitari creat a través d'un programa que dona feina a persones amb risc social.

Resultats: El 2006 a partir d'un programa de capacitació laboral es va convertir un terreny abandonat en un espai verd. L'espai està dividit en petites parcel·les que persones o organitzacions adopten, cultiven i en tenen cura a canvi de la collita que n'extreguin. Majoritàriament les parcel·les són cuidades per joves del barri, alumnat de la universitat en experiència d'APS i persones del barri sense llar, a través d'aquesta pràctica aprenen mètodes de jardineria sostenible i de construcció natural. Actualment hi ha vuit entitats locals involucrades en el projecte.

Font: <http://service.csumb.edu/sli-home>.

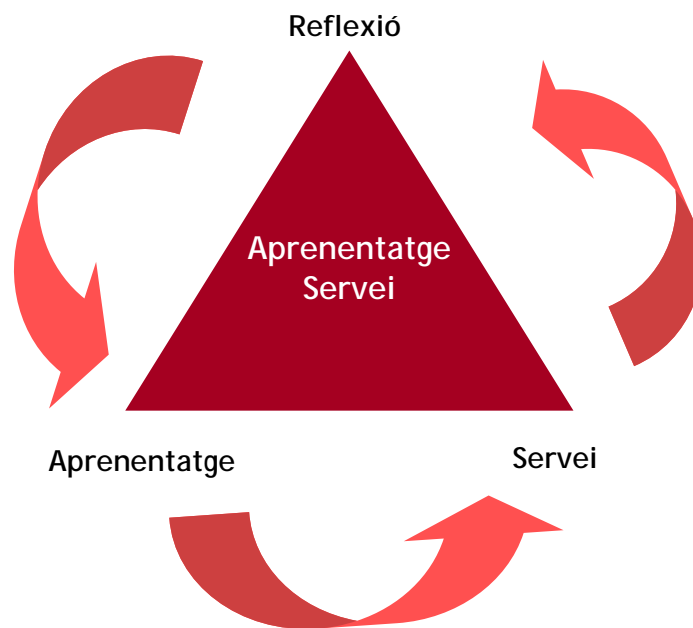
2/ L'aprenentatge servei (APS), una eina valuosa per a la ciutat educadora

"L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo".

Font: PUIG, J.M. i altres. (2006) "Aprenentatge Servei. Educar per a la ciutadania". Octaedro. Barcelona.

A través de l'Aprenentatge-Servei, una institució educativa es posa d'acord amb la comunitat per organitzar la **col·laboració** de l'alumnat en una **tasca comunitària**, alhora que organitza aquesta col·laboració com un **procés d'aprenentatge** a través del qual treballar continguts curriculars.

La relació circular que s'estableix entre l'aprenentatge i el servei genera una nova realitat que intensifica els efectes de cada un per separat. L'aprenentatge millora el servei a la comunitat, perquè aquest guanya en qualitat, i el servei dóna sentit a l'aprenentatge, perquè allò que s'aprèn es pot transferir a la realitat en forma d'acció³

Recursos sobre Aprenentatge Servei. Per saber més sobre aprenentatge servei podeu accedir als webs del:

· Centre Promotor de l'Aprenentatge-Servei
<http://www.aprenentatgeservei.cat>

· Centro Latinoamericano de aprendizaje y servicio solidario
<http://www.clayss.org.ar>

³ PUIG JM i altres (2010) *Aprenentatge Servei i ciutadania el marc dels plans educatius d'entorn*. Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. p. 9
http://www.xtec.cat/lic/intro/documenta/aprenentatge_servei_i_pee.pdf

És una eina, un mètode concret que afavoreix els objectius de l'escola i els de la ciutat. Més enllà dels objectius compartits per les dues institucions de formar ciutadans amb recursos per a la participació, la democràcia i la capacitat de construir teixit social, l'APS aporta:

- Al **municipi** li ofereix l'oportunitat d'enfortir la xarxa social i, per tant, enfortir els seus mecanismes per garantir una bona convivència i promoure la cohesió social. L'ajuda a reforça els sentiments de pertinença i arrelament al territori entre l'alumnat i les altres persones involucrades. També li facilita respondre a necessitats concretes, per les quals no hi ha recursos econòmics, amb capital humà (tasques com netejar una àrea de bosc, reforçar extraescolars, fer campanyes de sensibilització, etc.).
- A l'**escola** li permet avançar en les competències bàsiques, particularment en les d'autonomia i iniciativa personal, d'aprendre a aprendre, i social i ciutadana, però també d'altres segons les característiques de cada projecte. L'alumnat aprèn continguts curriculars des de l'experiència de l'aplicabilitat directa i immediata del que estudia al seu entorn, i per tant de forma més significativa que amb altres metodologies. També ofereix l'oportunitat al centre educatiu de treballar en xarxa i aconseguir el suport d'altres agents educatius locals.

Principals aportacions de l'APS:

- Proporciona una pràctica dels valors de ciutadania.
- Potencia l'intercanvi horitzontal de coneixements.
- Reforça el sentit de pertinença.
- Reforça la coherència educativa.
- Dóna resposta a necessitats reals de la comunitat.
- Crea xarxa i millora la cohesió social.
- Augmenta el capital social de la població.
- Estimula la corresponsabilitat dels agents educatius i socials.
- Fomenta la cultura de la cooperació.

Font: BOSCH Carme i LÓPEZ Matilde (2007). *Guia Metodològica de l'Aprenentatge Servei* col. Monografies. Diputació de Barcelona. p.21-22.

D'altra banda, l'APS enfronta el col·lectiu a un repte, a un problema que cal millorar, i l'obliga a fer-ho de forma cooperativa i solidària. L'APS provoca una situació on cal organitzar-se, posar habilitats en joc com el compromís social, l'empatia o altres conductes prosocials, i valors com la solidaritat o el respecte, tots ells elements fomentadors de la convivència.

Ahora són elements fàcilment acceptables per persones i grups molt diversos, i per tant esdevé un recurs valuós per a l'educació civicomoral en societats tan plurals com la nostra. Com expressa Josep M^oPuig ,

*"l'APS és una metodologia formativa idònia per elaborar una educació civicomoral per a tothom"*⁴.

I segueix:

"l'APS no parteix de receptes morals sobre com viure, sinó només d'un mètode per afrontar els reptes vitals de manera conjunta i en el marc d'uns valors àmpliament acceptats. Es tracta de construir una forma millor de viure que cal intentar amb l'esforç de tothom. Aquest procés educa en valors, genera sentiment de pertinença ciutadana i transforma la realitat sense imposar veritats completes, sinó respectant maneres de comportar-se basades en la reciprocitat, el diàleg, la cooperació i la solidaritat."

- **Plataforma de treball online del Grup APS L'Hospitalet.** És un espai web creat per centralitzar i compartir la informació dels grups de treball d'APS que existeixen actualment a la ciutat, així com altres informacions i novetats del procés de desenvolupament de l'aprenentatge servei al municipi.

<https://sites.google.com/site/apslhospitalet/>

- **Inventari de les pràctiques d'APS a l'Hospitalet de Llobregat**⁵
Des del PEE de l'Ajuntament de l'Hospitalet es promou la visibilitat de les experiències impulsades a nivell local amb una publicació que recull 18 experiències realitzades a aquesta ciutat. La publicació ha estat preparada per l'equip de Llengua i Cohesió del Servei Educatiu municipal i l'equip de coordinadores dels Pla Educatiu d'Entorn de la ciutat.

⁴ PUIG, JM i altres. (2006) *Aprenentatge Servei. Educar per a la ciutadania*. Octaedro. p 44.

⁵ <http://www.aprenentatgeservei.org/intra/aps/documents/InventaridelesprA0ctiquesAPS.pdf>

Consciència i aigua

Objectiu: Incidir en la comunitat per la millora del servei d'aigua.

Context: L'aigua consumida a la població de Ramona (Argentina), prové de pous suposadament de qualitat. Però l'alumnat descobreix que hi ha un projecte, aturat des de fa uns anys, de construcció d'una xarxa d'aigua corrent i d'una planta potabilitzadora, s'ha detectat que l'aigua dels pous no és apta pel consum.

Descripció: L'escola San José de Calasanz, de la població de Ramona, impulsa un projecte d'APS, inicialment des de l'àrea de biologia, sobre l'aigua a la comunitat. El primer pas és fer anàlisis de l'aigua de casa de l'alumnat per contrastar que veritablement no és potable. Es fa una enquesta a la comunitat per saber quin coneixement té la població sobre el consum d'aigua i descobreixen que és mínim. Es fa una campanya a través de l'edició de diversos materials que es difonen pels canals locals de comunicació amb la intenció d'informar i conscienciar la població sobre el tema, posteriorment es fa una enquesta per valorar-ne l'impacte.

Resultats: Com a conseqüència d'aquest treball totes les famílies donen el seu consentiment a la construcció d'una depuradora, i l'informe resultant arriba a organismes nacionals i internacionals.

El projecte continua amb nous objectius, com mesurar els nivells de contaminació acumulats en les persones o comprovar l'existència de malalties i morts relacionades amb la presència d'arsènic al cos en els darrers anys. Al cap de tres anys del projecte el poble de Ramona aconsegueix tenir depuradora..

Contacte: Més informació a www.clayss.org.ar.

3/ Impulsar un projecte d'APS

L'APS és una metodologia flexible i arrelada al territori, que parteix de l'interès d'una de les parts (l'entitat cívica, el centre educatiu, l'alumnat o el municipi) i es construeix conjuntament. Cadascú hi té un rol i unes tasques clarament diferenciades i requereix d'una organització acurada.

Quins passos cal fer per impulsar un projecte d'APS?⁶

1. Arrancar. Motivació i ubicació del projecte

El projecte parteix d'una idea interessant o d'una proposta que arriba de fora. És important preveure -com a persona, centre, entitat o agent connector- que es pot oferir i quin lloc es vol i pot ocupar en el projecte.

Cal reflexionar sobre el valor pedagògic i social que pot tenir per la pròpia entitat o centre educatiu, imaginar-lo i dotar-lo de sentit. També és necessari buscar complicitats que hi acompanyin, dins i fora del propi centre o entitat. En aquest punt el municipi hi pot tenir un paper rellevant.

⁶ Resum fet a partir de les guies didàctiques « *Com fer APS en les entitats socials* » http://www.aprenentatgeservei.cat/intra/aps/documents/aps_entitats_socials_3.pdf i « *Com fer APS en els centres educatius* » http://www.aprenentatgeservei.cat/intra/aps/documents/aps_centres_educatius_3.pdf, elaborades per J.M Puig a demanda del Centre Promotor de l'aprenentatge-servei

2. Detectar necessitats i fer partenariats

Per part del centre educatiu cal identificar les necessitats de l'entorn sobre les que es vol actuar i amb qui es pot col·laborar per fer-ho. També és important preveure el paper de l'alumnat en aquesta fase.

Per banda de l'entitat l'APS li permet ampliar els recursos de que l'entitat disposa per respondre a les necessitats socials per les que treballa, sensibilitzar sobre els seus objectius i difondre el seu missatge, i amplificar la dimensió pedagògica de la seva acció social, esdevenint així un agent del municipi amb consciència educativa.

3. Pensar un servei i preveure aprenentatges

En aquesta fase a l'escola li correspon buscar com respondre a la necessitat detectada de forma efectiva i solidària tot aprenent. Per tant li cal pensar quins aprenentatges curriculars es poden treballar a partir d'aquesta experiència, quines competències bàsiques es desenvolupen, i preveure en quin marc curricular es pot encaixar (tutoria, assignatura, etc.).

L'entitat ha d'oferir un servei que li sigui útil, que sigui possible de realitzar per l'alumnat i de coordinar per l'entitat, i que signifiqui una experiència rica i amb sentit per uns i altres. En la col·laboració amb els centres educatius fàcilment sorgiran possibilitats d'aprenentatge lligades al servei.

4. Dissenyar un pla i aplicar-lo

Cal acordar un pla d'acció, una clara distribució de tasques i espais per al seguiment i coordinació. També és important garantir un seguiment tutoritzat de l'alumnat que col·labori en l'entitat, tan per assegurar un bon desenvolupament de la feina, com per preveure espais de reflexió i presa de consciència per part de l'alumnat.

5. Celebrar els resultats

És important reconèixer, agrair i celebrar la feina feta. Per part del professorat reconèixer els avenços en aprenentatges, per part de l'entitat agrair i valorar el servei rebut. Tot plegat ajuda a afirmar en l'alumnat el valor de la seva tasca, i en conseqüència el seu propi valor personal.

6. Millorar el projecte

En el darrer moment cal avaluar l'experiència de forma compartida per poder-la repetir de forma millorada i sostenible.

Energia eòlica per una comunitat mapuche

Objectiu: Involucrar a l'alumnat per aconseguir que la comunitat mapuche de Chenque-niyén (Argentina) disposi d'energia per tenir accés a la llum i a la ràdio i comunicar-se amb l'exterior.

Context: L'escola Don Jaime de Nevares, de San Carlos de Bariloche-Río Negro té per mandat fundacional construir una alternativa educativa per a adolescents i adults dels sectors populars en la que l'alumnat es converteixi en protagonista de la transformació de la realitat, des del treball comunitari solidari i organitzant i integrant els sabers significatius que van construint en l'espai educatiu. En aquest context cada curs realitzen diversos projectes amb repercussió comunitària.

Descripció: Un projecte impulsat des de l'àrea de tecnologia i matemàtiques és la instal·lació d'un molí eòlic a una comunitat mapuche aïllada d'on procedeixen dos estudiants, a 140 km de la població.

El projecte s'inicia amb una diagnosi per identificar si hi hauria persones per fer-ne el manteniment per fer-lo sostenible en el temps. Durant la setmana els estudiants aprenen els coneixements necessaris per impulsar el projecte, tan tècnics, com d'escriptura, de coneixement del medi social i natural de la comunitat mapuche o d'altres. Els dissabtes treballaven en la part pràctica de construcció del molí.

Resultats: L'alumnat ha construït el molí, i la instal·lació es fa amb la participació dels estudiants i de la comunitat beneficiària per tal que aquesta desenvolupi coneixements per mantenir-lo en el futur.

Contacte: Més informació a www.clayss.org.ar.

4/ El paper del municipi

Entenent l'entorn com un territori plataforma que acull i fomenta experiències d'APS, és clar que l'administració municipal hi té un paper important. D'altra banda, insistim en que l'APS promou la cohesió social i la ciutadania participativa, i per tant és d'interès dels ajuntaments promoure'l.

Dit d'una altra manera, té molt sentit que l'administració local acompanyi i doni suport a experiències en que diverses entitats locals, educatives i socials cooperen per una finalitat comunitària, i està bé acompanyar-ho amb una política activa al respecte. Aquesta pot considerar les següents actuacions:

- Donar a conèixer l'APS entre els centres educatius, la comunitat educativa i els agents socials.
- Afavorir contactes a escala local i vehicular col·laboracions que facilitin l'impuls d'experiències. Promoure el treball en xarxa entre actors locals.
- Facilitar recursos de formació, assessorament i intercanvi.
- Fer divulgació de les experiències que es desenvolupen en l'entorn municipal i dels seus protagonistes.
- Assessorar en temes legals i normatius els centres educatius.
- Actuar de dinamitzador: crear o facilitar espais i persones connectores. Promoure aquest tipus d'experiències entre els centres educatius i entitats del municipi.
- Facilitar suport econòmic als projectes que sorgeixin i ho requereixin.

Diputació
Barcelona
Servei de Municipis

Guia metodològica
de l'Aprenentatge Servei

Documents de Treball

Carme Bosch

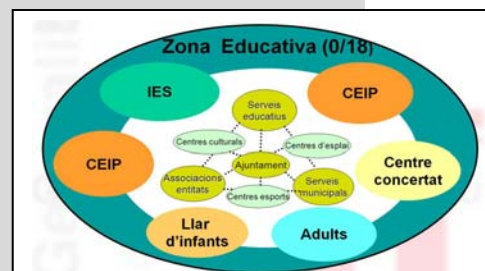
La Guia metodològica de l'Aprenentatge Servei té per objectiu facilitar a ajuntaments les eines conceptuals i pràctiques que permetin vincular molt estretament l'aprenentatge i el servei a la comunitat.

Bosch, Carme; López, Matilde (2007). *Guia metodològica de l'Aprenentatge Servei*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2008. 64 p. (Documents de Treball).
 Descàrrega: <http://www1.diba.cat/llibreria/pdf/40699.pdf>

L'ajuntament d'una ciutat que vulgui ser educadora ha de promoure la participació d'agents socials en l'educació, al mateix temps ha d'acostar l'escola a l'entorn fent-la més oberta i visible, l'APS és una bona estratègia metodològica per facilitar ambdues coses.

Àmbits de servei i principals actors

- Acollida (alumnes guia, cicerons de ciutat...)
- Ajut de proximitat a persones necessitades
- Experiències d'intercanvi intergeneracional
- Ajut educatiu entre iguals en l'àmbit formal
- Ajut educatiu entre igual, en l'àmbit no formal
- Promoció de l'associacionisme
- Activitats de participació ciutadana
- Projectes de solidaritat i cooperació
- Defensa del patrimoni cultural
- Propostes de defensa del medi ambient
- Plans de promoció de la salut
- Intervencions en els mitjans de comunicació

Impuls a les activitats d'APS des de l'Ajuntament de Mataró

Objectiu: Millorar la qualitat de l'ensenyament a la ciutat de Mataró (Catalunya), a través de l'aprenentatge servei.

Context: El curs 2006-07 l'Institut Municipal d'Educació de Mataró (IMEM) aposta per potenciar una proposta pedagògica basada en la posada en marxa de projectes d'Aprenentatge Servei als centres educatius de la ciutat.

Descripció: L'IMEM desenvolupa aquesta iniciativa a partir d'una política activa de creació d'espais i de persones connectores.

Crea la figura d'una persona connectora, una tècnica que assessora, orienta i ajuda als centres i a les entitats socials a preparar el projecte. Promou la constitució d'un grup impulsor de projectes que, des del treball en xarxa, permet iniciar les primeres experiències. Aquest grup està format per l'Institut Municipal d'Educació, la Fundació Hospital Sant Jaume i Santa Magdalena i el Centre de Recursos Pedagògics del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. També compta amb el suport del Centre Promotor d'Aprenentatge Servei, la Diputació de Barcelona i la Universitat de Barcelona.

Resultats: Algunes de les experiències impulsades des d'aquests espais són:

- **Amb una vegada no n'hi ha prou. Vine a donar sang.** Aquesta iniciativa parteix de la necessitat detectada pel Banc de Sang i Teixits d'incrementar les donacions a la zona de Pla d'en Boet i es desenvolupa gràcies al treball conjunt del centre amb el Grup de Recerca en Educació Moral de la UB, el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei de la fundació Jaume Bofill, l'IME, la fundació Hospital i Santa Magdalena. En aquest curs hi participen 5 centres de la ciutat. Els participants treballen aprenentatges científico-mèdics, de llengua catalana, plàstica, habilitats comunicatives, etc. alhora que porten a terme el servei de la campanya de sensibilització i difusió dirigida als adults per promoure les donacions de sang. Així, a més d'impulsar l'increment de les donacions, els participants es fan conscients de la transcendència de la donació de sang, desenvolupant el sentit que suposa aquesta acció, i fent més transparent i coneguda la tasca del Banc de sang.

- **Anglès per viatjar.** Els alumnes de l'Institut Puig i Cadafalch, ensenyen nocions bàsiques d'anglès a avis i àvies al Casal Municipal de la Gent Gran de Santes-Escorxador per poder viatjar arreu del món a través de dinàmiques divertides. El curs consta de 4 sessions en divendres de 10:45h a 11:45h.

- **Cap entitat sense web.** Sorgeix d'una proposta que realitza la Fundació Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena de Mataró, en el marc de l'Agenda per la Solidaritat a l'IES Miquel Biada i rep el suport de l'Institut Municipal d'Educació a través del programa d'Aprenentatge i Servei. El projecte consisteix en l'edició de portals interactius per a entitats sense afany de lucre de diferents àmbits no disposen de possibilitats de finançar o construir la pròpia web. Aquesta activitat ocupa part del segon i tot el tercer trimestre sencer, a raó de 2 hores/setmana.

- **Adoptem la Muralla de Mataró** és un projecte que porten a terme els alumnes de 4t d'ESO de l'IES Alexandre Satorras. Els alumnes es formen com a guies de la muralla moderna de la seva població i organitzen visites guiades per a diferents col·lectius com casals d'avis, mares i pares d'una escola, etc. A través d'aquesta experiència es treballen diversos aprenentatges: coneixement del patrimoni històric local, habilitats socials, parlar en públic, adaptar-se a nivells diferents de públic, organitzar coneixements, fer presentacions en espais nobles, dissenyar les visites, definir objectius, participar en trobades amb polítics locals.

Font: <http://apsmataro.blogspot.com/>.

Els municipis que impulsen Plans Educatius d'Entorn (PEE) desenvolupen bones oportunitats per l'aparició de projectes d'APS, el diagnòstic realitzat en el marc del PEE permet detectar necessitats comunitàries sobre les que es pot intervenir amb aquest tipus d'experiència. Vegem-ne alguns exemples:

APS a l'Hospitalet

Objectiu: Promoure l'èxit escolar i la cohesió social a través de l'aprenentatge-servi.

Descripció: La Regidoria d'educació de l'Ajuntament de l'Hospitalet (Catalunya) ha promogut, a través del Pla Educatiu d'Entorn, projectes d'APS en el seu municipi.

Resultats: En els últims anys s'han desenvolupat més de 20 pràctiques d'APS amb diferents actors educatius. De totes aquestes experiències en destaquem tres:

- **"Joves pel barri"**: Joves de batxillerat de l'IES Eduard Fontserè reben formació d'iniciació al voluntariat per fer un període de voluntariat com a ajudant de monitor a l'Esplai Florida. L'objectiu és que els joves se sensibilitzin vers els temes socials i comunitaris i valorin la seva experiència de voluntariat i els aprenentatges que n'extreuen. L'experiència s'ubica en l'assignatura de batxillerat "Estada a l'empresa".

- **"Compartim drets"**: Un grup-classe de 20 joves realitzen un treball d'investigació sobre 4 entitats que vetllen pels drets humans, i posteriorment difonen aquests drets humans entre 3 escoles de primària. Aquest treball els permet conèixer entitats del barri compromeses amb els drets humans, aprofundir els continguts sobre Drets Humans, i millorar les habilitats comunicatives i relacionals. El projecte es fa des de l'assignatura d'educació per la ciutadania.

- **Projecte cicerone**: Nois i noies de 3 ESO participat en un programa de formació per a poder acollir alumnes de nova incorporació al centre i/o la ciutat. La intenció es millorar la integració de joves nous a la ciutat i la convivència. L'experiència és una col·laboració entre l'IES Rubió i Ors i Cooperativa Suara. Es realitza en el marc de l'assignatura d'educació per la ciutadania.

Contacte: <https://sites.google.com/site/apshospitalet/>.

5/ L'APS i la cooperació

Les característiques de l'APS el fan un recurs interessant per aplicar en projectes de cooperació:

Sovint la cooperació busca traspasar recursos econòmics a comunitats empobrides per tal d'afavorir-ne el seu desenvolupament social i econòmic. Aquests recursos s'envien en forma de donacions, o de projectes (constructius, educatius, socials, etc.). La relació desigual de poder entre el donant i la comunitat receptora, a vegades, fa difícil el diàleg igualitari. Finançar projectes d'APS sorgits en una comunitat del sud, com s'ha vist en algunes de les pràctiques de ciutat descrites, té un gran potencial de suport al

desenvolupament local i sostenible d'aquestes comunitats: permet un tipus de **desenvolupament des de l'apoderament i la responsabilització de la comunitat**, amb gran inversió de recursos humans locals i gran impacte educatiu, atenent a les necessitats locals sentides i amb grans possibilitats de sostenibilitat futura.

Com a metodologia educativa que és, permet formar a moltes persones joves i professionals (tècnics municipals, d'entitats socials, etc.) del nord, en la **comprensió del món des d'una mirada oberta** i en la superació de molts estereotips respecte "al diferent a mi", a "l'altre desconegut". Facilita educar en la solidaritat, la cooperació i el diàleg des de la diferència, evitant caure en paternalismes poc constructius, ajudant a reduir actituds de superioritat i promovent relacions igualitàries, a voltes difícils de construir en aquestes contextos de trobada nord-sud.

Camps de solidaritat

Objectiu: Apropar-se al sud per col·laborar i aprendre a partir de la convivència i el coneixement vivencial de comunitats del sud.

Context: la presència de joves catalans i catalanes amb interès per conèixer la realitat del sud com una experiència de formació personal, alhora que la motivació per col·laborar amb comunitats del sud, s'ajunta amb gran diversitat de comunitats i projectes de cooperació amb capacitat per acollir-los.

Descripció: Entitats com Setem o altres organitzacions (ONGD, partits, ajuntaments, etc.) organitzen estades, majoritàriament d'estiu, on grups de nois i noies catalans es desplacen a comunitats de països del sud (d'Àsia, d'Àfrica i d'Amèrica Llatina) on una organització social local els acull per conèixer-hi i intercanviar experiències i coneixements durant unes setmanes.

Resultats: Les experiències són molt diverses, i els resultats també. Per moltes persones que han participat de camps de treball solidaris, aquesta ha estat una experiència vital important que els ha aportat grans aprenentatges.

Contacte: Més informació a <http://www.setem.org/site/cat/federacion/camps-de-solidaritat>